

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Jegyzetek a nyomozók neveléséről és a nyomozásról általánosságban.

Irta: *Argay Ferencz* csendőrfőhadnagy.

A csendőrnek, hogy a vele szemben támasztott sok irányú és nehéz követelményeknek megfelelni képes legyen, kiváló egyénnek kell lennie. Tényleg, hivatása nemcsak katonás magatartást, szívós és fáradalmakat kibíró testet, bátorságot, sokszor önfeláldozást, buzgó s odaadó tevékenységet követel tőle szolgálatban, hanem elfoglalja teljes idejét, mert kötelessége szolgálaton kívül is, bármikor a midőn arra ok van, szolgálati ténykedéseket végezni. Épen ezért nem egyeztethető össze hivatásával, de nem is áll módjában, hogy attól eltérő s idegen foglalkozást üzzön, másrészt épen szolgálatának minél jobb ellátása kedvéért széleskörű ismeretekre van szüksége.

Sok irányú teendői közül a nyomozás az, a mely őt a legnehezebb feladatok elé állítja, melyek azt követelik tőle, hogy mindent ismerjen, mindent tudjon s mindenhez értsen.

Igen! Jó nyomozónak ismernie kell az ember testét, annak egészségháborításait; tájékozva kell lennie az emberi cselekedetek rejtett rugói felől; tisztában kell lennie a gonosztevők furfangjaival, a lopások, csalások, hamisítások ezer és ezer módszerével, de szüksége van arra is, hogy örskörletének, ha nem is minden lakosát, mégis azok lényeges részét ismerje, viszonyairól, tulajdonságaikról, járásuk-kelésükről tudomással bírjon. Minden iránt érdeklődni, mindent megfigyelni és mindent megjegyeznie kell, hogy azután a gyakorlati szolgálat terén felhasználhassa.

Dr. Gáspár útleírásaiban említ egy esetet, a midőn egy angol rendőr ennek a képességének meglepő tanujelét adta.

Gáspár egy nagy tengeri kikötőben bongyozó hajójára akart szállani s e czélra, a hajók s a kikötő közötti közlekedést közvetítő, ezrekre menő csolnakosok egyikét vette igénybe. Midőn hajójához érkezve fizetésre került a sor, mert igen sötét volt, tévedésből egy megfelelő kisértékű pénzdarab helyett, egy nagy értékű aranypénzzel fizetett s tévedését csak akkor vette észre, midőn a hajós már messze evezett. Másnap bejelentette az esetet a kikötő rendőrségénél s bár reménye nem volt, hogy

pénzét visszakapja, kellemes csalódás érte, mert rövid idő múlva az megkerült. Mint érdeklődése után kitűnt, a csolnakra szállás idején a rakparton szolgálatot teljesítő rendőr, daczára a kikötőben sürgő-forgó ezer és ezer ember tolongásának, mindent, így Gáspárnak csolnakraszállását is megfigyelte, megjegyezte s megfigyelését azután hasznosította.

Hans Grass dr. egyetemi tanárnak a bűnügyi nyomozásról irt művében nagyon is igazsága van, a midőn azt állítja, hogy minden, a mit a közbiztonsági közeg akár a szolgálatban, akár az életben megfigyelt, vagy megtanult s a mi iránt érdeklődött, azt szolgálata terén legalább is egyszer módjában lesz értékesíteni, a mit pedig megfigyelni, vagy megtanulni elmulasztott, azt nem egyszer keservesen nélkülözni fogja.

A csendőrnek nem szabad tehát megelégednie azzal, a mit mint próbacsendőr első elméleti kiképzés alatt, avagy az örsön, vagy valamely továbbképzés alkalmával elméletileg tanult, hanem kiképzésével képességeinek és ismereteinek fejlesztésével úgy elméleti, de különösen gyakorlati alapon, önképzés útján, mindenkor szorgalmasan foglalkoznia kell.

A nyomozás alapjában véve nem más, mint alkalmazása egy megoldandó, kiderítendő bűnesettől szemben azon képességeknek, melynek segítségével jelenségeket felismerünk, azokat rendezzük és ez eljárás alapján a bűnesetre vonatkozólag következtetünk.

Erre azonban csak az a csendőr képes, a ki habár szemlélő és felismerő képessége veleszületett volna is, ezen előnyös tehetségét és az erre vonatkozó ismereteit és tudását bővíti s azokkal akkor is foglalkozva, a midőn még tényleges feladat megoldása előtt nem áll, azokat fejleszti, mert csak a folytonos s rendszeres önképzés útján szerez készséget és képességet a gyakorlati közbiztonsági szolgálat feladatainak megoldására.

A ki szolgálaton kívül nem figyelte meg a mindennapi élet ezer s ezer jelenségét, a melyek az emberek cselekedetei folytán közvetlenül vagy közvetve keletkeznek: köz- és láb-, vér- vagy egyéb nyomokat, gyermek, férfi vagy asszony, állat s jármű nyomain, fák sérüléseit, növényzet lenyomódását stb. s a ki ilyen megfigyelésekből nem jegyezte meg azok lényegét és ismérveiket, nem vont következtetést azok jelentőségére, keletkezésük okára;



Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskal és a szabadalmazott Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

STOWASSER JÁNOS

osás úri és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Rákóczi tárogató felkelője Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6



a ki soha sem figyelte meg, hogy különböző társadalmi osztályba tartozó, más műveltségű, más lelkületű emberek, mit miképen cselekszenek, miben hasonlítanak, miben különböznek, melyek a főjellemtvonásaik: az szolgálatban, nevezetesen a nyomozó szolgálatban nem is fogja megállani a helyét. Hiába lesz a helyszínen számos világosan beszélő jelenség, ezeket fel sem fogja fedezni, vagy ha meg is találná azokat, számára semmitmondók lesznek.

Az önképzésével foglalkozó s önképzését elmulasztó csendőr között ugyanaz a különbség, mint az olvasni tudó s olvasni nem tudó között. Amaz pompásan megérti, minő gondolatot közvetít valamely irat vagy nyomtatvány, ez csupán rendetlen alakokat lát, melyek sorokba vannak tömörítve, de a gondolatból semmit sem tud meg.

Tehát a nyomozásra már akkor kell készülni, a midőn a csendőr még tényleges feladat előtt nem áll, így fog csak jelenségek felfedezésére, jelentőségük felismerésére és azokból való következtetésre képessé, vagyis nyomozóvá válni.

Hiba, helyrehozhatatlan hiba lenne azonban a csendőrt önképzésében magára hagyni. Őt még ekkor is a szükséges utbaigazítással ellátni, támogatni, érdeklődését és kedvét a nyomozás iránt ébren tartani, haladásáról meggyőződni kell.

Ez a kötelesség az idősebb bajtársakra s az altisztekre, de különösen az őrsparancsnokra hárul.

Az őrsparancsnoknak különben is kötelessége alárendeltjeit felváltva szolgálatba vinni. A nyomozók nevelésére nem csak a nyomozó szolgálat alkalmas. Minden más szolgálat alkalmat nyújt, hogy szemességet, felismernitudást neveljen alárendeltjeibe, s lefektethesse a gyakorlati képességek azon mérvét, amelyekben azután a leg atalabb csendőr is tovább építhet.

Ezt az eljárást azonban teljes rendszerességgel kell keresztül vinni.

Előbb a szemességet kell a fiatal csendőrben felébreszteni és fejleszteni. Legyen képes észrevenni minden jelenséget. Ne csak nézzen, hanem lásson is. Tanulja meg azután felismerni azokat a jelenségeket, a melyek bizonyos irányban a közbiztonsági szolgálatra fontossággal bírnak s végül, át kell térni a következtetésekre. Csak ilyen fokozatos rendszer segélyével teremthet az őrsparancsnok oly alapot, a melyen a fiatal csendőr előre juthat; részéről akkor már csak szorgalom, a kiképző részéről egy kis ellenőrzésre van szükség.

A kiképzést be fogja tetőzni, de a nyomozó szolgálat eredményeit is üdvösen elő fogja mozdítani, a fiatal csendőrnek mint másodcsendőrnek a nyomozásba való belevonása.

Hiszen így is kellene annak lenni. A II. Szolgálati utasítás A) általános rész 96. §-a értelmében a csendőrség

nyomozó közege rendszerint a járőr: a járőrvezető és a másodcsendőr.

Elv tehát, hogy a járőrvezető és a járőr többi tagjai együttesen nyomoznak, nem pedig egyedül a járőrvezető. Szükséges ez azért is, mert több szem többet lát s a hol a másodcsendőr is közreműködő tagja a nyomozás munkájának, a hol lelkes, tudatos segítőtársa a járőrvezetőnek, ott két irányban is előnyös eredményt érnek el. A másodcsendőr foglalkoztatása felébreszti érdeklődését, fejleszti képességeit, kiképzésében előbbre viszi, de élő, gondolkozó acgítőtársat is szerez magának a járőrvezető, ellentétben azon esettel, ha a másodcsendőrt a megoldandó feladatba bele nem vonja. Ilyenkor az nem más mint karhatalom, alig több, mint egy lelketlen szerszám, akár csak a karabélyá s kiképzésében is rövidséget szenved.

Kérdés már most az, hogy a járőrvezető, miképen foglalkoztassa másodcsendőreit?

Minthogy a járőr két tagjának rendszerint egymástól elválni nem szabad, meglehetősen pontossággal már is meg van határozva azon mód és mérv, a mely szerint a másodcsendőrt felhasználni kell. Együttesen fog eljárni a járőrvezető s a másodcsendőr. A járőrvezető megismereti a megoldandó feladattal, tájékoztatja a teendő lépések felől, esetleg meg is beszél vele a teendőket. Az érintkezést és értekezést vele nyomozás közben is fenntartja, ha pedig karhatalmi segélyre szükség nincsen, mi igen gyakran előfordul, külön feladatot oszt ki számára, mely azonban nem lehet olyan, hogy teljesítése céljából a járőrnek szétválnia kelljen, például: a kikérdezések eredményét jegyezteti vele; a járőrvezető ejti meg a helyszíni szemlét, a másodcsendőr jegyzi az eredményt stb. Ezen kívül minden alkalmat meg kell ragadni a járőrvezetőnek arra, hogy a másodcsendőrt felvilágosítsa az oly dolgok felől, miket meg nem értett, vagy amikkel tisztában nincsen.

Természetesen ügyelni kell, hogy megbeszéléseik, valamint a tájékoztatások avatatlanoknak tudomására ne jussanak, mert ily irányú gondatlanság lényegesen árt hatna a szolgálat remélhető eredményének; ezt elkerülendő adott esetekben, ha az érintkezés feltétlenül szükséges, előre megbeszélte jelekkel tegyék ezt.

Az őrsparancsnok szabály szerint csak fontos és szétágazó, szélesebb látókört, esetleg több ember tevékenységét kívánó eseteknél, vagy akkor veszi át a nyomozást, ha alárendeltjei eredményt el nem értek. Ez régi és jó szabály, melytől ha eltér s alárendeltjei kezéből, a szolgálat érdeke által indokolható ok nélkül, átveszi a nyomozást, elégedetlenséget költ alárendeltjeiben; eredményhajhászás vagy értelmetlenség vádjának szolgáltatja ki magát s a mellett, hogy a fegyelmet lazította s alárendeltjeinek iránta érzett bizalmát csorbitotta, még a közbiztonságnak s legénysége kiképzésének rovására is cselekedett, mert ily eljárás mellett jó nyomozókat nevelni s a szolgálat rendelkezésére bocsájtani nem fog.

A legjobb órák,

47

legszolidabb ékszerrek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műóráknál Szegeden.

Javitások 5 évi jótállás mellett.

ArJegyzék ingyen!

Oly esetben tehát, a midőn az ő személyes nyomozása mellőzhető, mindig alárendeltjeivel dolgoztasson.

A siker így sem fog elmaradni, természetesen csak akkor, ha úgy ismeri alárendeltjeit mint az a Szolgálati Szabályzat I. rész 17. §. 101. pontjában meg van határozva. Ne csak szellemi képességeiket, hajlamaikat és jellemtulajdonságaikat ismerje, hanem szorgalmukról, szívósságukról, egészségi állapotukról s testi erejükről s egyéb tulajdonságaikról is, teljes tudással kell bírnia, mert csak ezek ismerete mellett fogja alárendeltjeit ott s azokra a feladatokra felhasználni, a hol s a mely feladatokra szellemi és testi, erkölcsi s egyéb tulajdonságaiknál fogva rátermettséggel bírnak.

Még akkor is, ha ezen olnak megfelelően — hogy mindenkit képességeinek megfelelő feladatra alkalmaz — jár el, tevékenysége, még az olyan ügygyel szemben is, melyet tisztán csak alárendeltjeivel nyomoztat, kimerítve nincsen.

Adjon járőreinek útmutatást, támogassa őket feladatukban, bocsássa rendelkezésükre gyakorlati tapasztalatait; adjon irányt ha járőre nyomozás közben holt pontra jutott s tanácstalanul áll; ellenőrizze tevékenységüket, ha aggályai merülnek fel s végül rendelje el a szükséges pót vagy kiegészítő intézkedéseket, vagy megállapításokat, ha azokra szükség van.

Tehát, ha az őrsparancsnok személyesen nem is nyomoz, tevékenysége mégis széleskörű, nagy horderejű, s fel-tételezi, hogy

- a) a feladatra rátermett egyént alkalmazzon;
- b) adjon útmutatást a megbizásnál;
- c) szabjon irányt, ha járőr holtpontra jut;
- d) gyakoroljon ellenőризést s végül
- e) a pótlásokat s kiegészítéseket rendelje el.

Ha széleskörű és nehéz feladat hárul az őrsparancsnokra, a midőn csak alárendeltjeinek a nyomozásra való neveléséről s oly nyomozásokról van szó, a melyeket alárendeltjeivel végeztet, még súlyosabb feladat előtt áll, ha az ügy fontossága, vagy oly természete, mely szélesebbkörű intézkedéseket tesz szükségessé, azt indokolja, hogy a nyomozást személyesen eszközölje.

Ilyen esetekben lényeges szempont:

- a) felismerni, minő erő szükséges és rendeltendő ki az ügy elintézésére;
- b) a nyomozás közben szükségessé váló egyes teendőket melyik rendelkezésre álló végezze.

Az alkalmazandó erőt illetőleg támpontot találni alig lehet, hiszen minden eset azt követeli, hogy azzal egyénileg járjunk el. Némely eset minél több ember felhasználását követeli meg, más esetben egyenesen kockára tesszük az eredményt, ha az eljárók száma nagy s így például általános feltűnést kelt.

Nagy általánosságban tartsuk magunkat ahhoz, hogy a nyomozáshoz kirendelendők számának meghatá-

rozásánál, soha se vezessen bennünket a hiúság s az attól való félelem, hogy az eredményt, annak érdemét másokkal is meg kell osztani.

Hogy kit hol es minő feladatra alkalmazzon a nyomozás vezetője, arra két körülmény szolgál irányadóul. Először a rendelkezésre állók képessége, másodsorban azoknak az esettel szembeni felfogása veendő figyelembe.

Tehát ismét ott s arra kell felhasználni a rendelkezésre állókat, a hol s a miben helyüket képességeik s tulajdonságaiknál fogva a legjobban megállani képesek lesznek, vagyis olyan feladattal gyengébb szervezetű embert nem bizunk meg, a hol nagy testi teljesítmény várható, különösen ha más alkalmas egyén áll rendelkezésünkre; hosszas utánjárást és szívós kitartást kívánó feladattal könnyen csüggedőt meg nem bizunk stb., de figyelemmel kell lennünk arra is, hogy a megbizandó, a kiutalt feladat sikerében bizzon, annak teljesítését lehetőnek, továbbá a feltételezést valószínűnek tartsa.

E szerint, ha valamely bonyolult és szétágazó nyomozásnál több irányban, egyszerre kell nyomozni, az egy-egy irányban teljesítendő feladat megoldására legcélszerűbb azt kiküldeni, a ki az új nyomozási irányt felfedezte, vagy legalább is, a ki alárendeltjei közül annak sikerében bizik. Ezen egyén által kifejtendő igyekvés, jóakarát és a feladattal szemben viselt bizalom, az elérhető eredmény legnagyobb biztosítéka leend.

Goron, a párisi erkölcsrendőrség volt főnöke, emlékirataiban egy erre vonatkozó szomorú tapasztalatát örökítette meg.

Párisból egy közjegyző eltűnt; nyomára akadni nem bírtak, ezért és a nyomozás egyéb adatai alapján is, bűncselekmény fenforgását tételezték fel. A nyomozás több irányban, a legszélesebb körben folyt, de eredményt nem hozott létre. Végre, Franciaország egy más részében egy hullát találtak, melynek kiléte megállapítást nem nyert. Goron azt tételezte fel, hogy ez az eltűnt közjegyző hullája lehet s egy ügyes, megbizható detektívjét küldte ki a megállapítások eszközésére. Ez azonban a Goron által feltételezett lehetőségben nem hitt, sőt lehetetlennek tartotta, hogy a Párisból ismeretlen módon eltűnt közjegyző és a néhány hónapra ezután vidéken talált hulla között összefüggés volna s bár kötelességét hűen és pontosan teljesítette, negatív eredménnyel tért vissza. Pedig a mint ez később, de már akkor nagyobb nehézségek, kihatalás s egyéb körülményes eljárás után kitűnt, a feltételezés a valószínűségnek megfelelt.

Több ember működését megkívánó nyomozásnál még az ajánlható, hogy a nyomozás vezetője, habár különböző irányban dolgoznak, embereit tartsa kezében, közvetlenül irányítva s ellenőrizve támogassa azok munkáját, szóval a vezetést gyámkodás nélkül ugyan, de

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perces alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ár 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három dobozól ingy. postai szállítással.

kezében tartsa. A többiek pedig, bár különböző uton, mindig haladjanak a kitűzött czél felé, mert csak vállvetve, egymás munkáját könnyítve, előmozdítva, egymás kezére járva, lehet eredményt elérni. Ide is vonatkozik a Szolgálati Szabályzat I. rész 29. pontjában foglalt, a közös feladatokra vonatkozó utalás, mely szerint: «Valamennyinek összhangzó, tervszerű működésében rejlik az erő; egyenkénti, habár feláldozó erőfeszítések, döntő eredményt nem biztosítanak». Ez úgy a vezető, mint a közreműködők tevékenységének jellemzésére szolgál.

Végül még felemlítem, hogy a kiképzés és a nyomozók nevelését előmozdítandó, kívánatos, ha nyomozás közben talál az őrsparancsnok időt és alkalmat arra, hogy alárendeltjeivel a követett eljárást, esetleg a teendő lépéseket megbeszéli. A nyomozás befejezése után szintén czélszerű lesz oktató természetű megbeszélést tartani, melynél úgy a sikert előidézett ténykedések, mint a nyomozás közben történt tévedések s azok okai részletesen kifejtendők. Ekként a közbiztonsági szolgálatra még az az előny is hárul, hogy a nyomozás pedagógiai szempontból is kibaszíthatott.



Az én utolsó szolgálatom.

Írta: Szényei Károly.

Már volt a ki megírta az ő első szolgálatát, olvastam is annak figyelmet keltő és lebilincselő sorait. A ki megírta, vagy átélte, bátran büszke lehet rá. De hát nem minden embernél oly eseményekben gazdag a kezdet, hogy a tintát, papirozt és nyomda festéket kiérdemelné. Magam is ez utóbbi emberek halmazából kerültem ki. De ha a kezdet nem is volt nálam figyelmet keltő, annál inkább megragadom a véget és ennek folyományaként megírtam «Az én utolsó szolgálatomat».

Talán nem lesz érdektelen a bajtársak előtt!?

Junius hó vége felé járt az idő, midőn egy alkalommal egy terhes éjjeli szolgálatból, a kora reggeli órákban vonultam be örsömre. A fárasztó éjjeli szolgálat után kimerülten dőltem le, csakúgy felöltözötten irodabeli ágyamra, s a meglehetősen elfáradt testtel mihamar a legmélyebb álomba merültem és aludtam volna tud' Isten meddig, ha a távbeszélő riasztó csilingelése fel nem ébresztett volna álmomból.

Gyorsan odaléptem a távbeszélőhöz és a visszacsilin-

gelés és kölesönös Hallózások után megtudtam, hogy a Waldemári hercegi majorból az nap virradóra két darab tizezer koronát érő tenyészlovat loptak el, egyben arról is értesítettek, hogy a lovaknak szerencsés előkerítője, ezer korona jutalomban részesülend.

E lopás felett elnévelkedve, tekintetem az óra lapjára esett, s látom, hogy 8 óra 15 perc, s miután a Waldemári major hozzánk körülbelül 70—80 kilométer lehet, hozzávétöleg kiszámítottam, hogy ha a lopást az éj közepe táján követték el, és a tolvajok véletlenül errefelé indultak, az esetben örsköröletem határát még aligha lépték át. Tehát munkára fel. Még úgy sem sikerült soha valami különösebb fogást cs'nálnom, hátha most az egyszer a szerencse kedvezni fog.

A lehető legvérmesebb reményeket szöve léptem át a legénységi szobába, a hol egy Varga nevű csendőrnek kiadtam a parancsot, hogy szereljen fel azonnal, nyomozó szolgálatba indulunk. Eközben az egyik utcza nyílt ablakon kihajolva, egy közeli kereskedesből két cigányasszonyt láttam távozni, egy-egy jókora csomaggal kezükben. Minthogy a cigányasszonyok úgy magam mint a csendőrök előtt teljesen ismeretlenek voltak, beszéltettem a szakácsnét és a kereskedésbe küldtem a végett, hogy tudakolja ki, miért volt ott a két cigányasszony és hogy ismerik-e őket?

A szakácsné rövid időn belül visszatért és közölte, hogy a két cigányasszony a kereskedésben kenyeret, szalonnát és dohánnyt vásárolt s ott sem ismerik őket.

Ez utóbbi esemény azon elfogadható gondolatot ébresztette bennem, hogy a lótolvajok lehetnek cigányok is, a kik a fentolbi elméletem szerint errefelé vették utjokat s meglehet, hogy az élelmet bevásárló két cigányasszony is azokhoz tartozik.

Az ily alapon átgondolt esetleges eredmény reményében, gyorsan felszereltünk és a község házhoz siettünk, bol az előjáráságtól egy előfogatot kértem. Mialatt az előfogatos befogott, addig a község háza kapujában várakoztunk s eközben a közeli sarki kocsmából, az általam már látott cigányasszonyok egyikét láttam kilépni. A cigányasszonyt nyomban magamhoz hívtam, a ki kérdéseimre a legalázatosabb pofával és jól gigondolt furfanggal azt adta elő, hogy Kolompár Rizinek hívják és egy kocsiból álló karavánjával, tegnapi óta a község szélén táboroz, a kocsijában — úgymond — egy kis pálinkát inni volt, társára vonatkozólag pedig azt adta elő, hogy az egy kis harapnivalóval a falu végén levő sátorukhoz ment.

A cigányasszonynak eme furfangos előadása után, megsappant bennem a dicsőségesnek elképzelt eredmény elérhetése, s mivel már csak igen jelentéktelennek ígérköző ügyet láttam lelki szemeim előtt, annak halása alatt a már készen álló előfogatot is visszautasítva, egy kisbíróval gyalog indultunk el a cigányasszony vezetése mellett a falu végére. Alig haladtunk azonban mintegy 150 lépésnyire, midőn hátunk megett «Várjanak! Várjanak!» kiáltást hallottunk. A kiáltásra visszafordulva, az előfogatot láttuk utánunk sietni, a ki bennünket utolérve közölte velünk, hogy midőn mi a község háztól elindultunk, egy másik cigányasszony is jött ki a sarki kocsmából és a legközelebbi Kereszt utczába befordulva futásnak eredt, a falu ellenköző szélé felé.

Szerettem volna leszidni magamat, hogy a cigányasszony furfangos félvezetését valónak hittem. Mert sajnos, habár későn is, de most már tisztában voltam azzal,

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR



Földes-gazdák.



A gyerekek lóháton mennek az iskolába.

Zsidóország Délamerikában.

hogy a két cigányasszonynak, ha nem is a lótolvajok bandájából valók, mégis becses érdekükben áll a karavánt váratlan látogatásunkra előkészíteni.

Lélekszakadva robantunk hát vissza a községházához, a hol a már kezünk ügyében levő cigányasszonyt a községi fogdába helyeztem el, mi pedig kocsira kapva fergeteg módra a község széle felé hajtattunk, mert már azzal is tisztában voltam, hogy a két cigányasszony midőn bennünket a község ház előtt álldogálni megláttak, veszélyt sejtettek s egyikőjük csak azért adta magát kezünkre, hogy azalatt míg ő vele foglalkozunk, társa egy kedvező pillanatban elosonhasson és a karavánt a közelgő veszélyre figyelmeztethesse. Mily ki-gondolhatatlan is a cigány leleményessége, éles fufangjával a legszorultabb helyzetből is jütszi könnyen megtalálja a helyes kivezető utat.

Ily gondolatok mellett aztán újból bizakodtam némi elérendő eredményben, nógattam is a kocsist a lebető legesebesebb bajtásra, s alig tellett bele néhány perc, már kint is voltunk a falu szélén, a hol libapásztor gyermekektől megtudtuk, hogy a falu melletti vályogvető-gödörből alig néhány percre távozott el egy kocsikaraván cigány. Megtudtuk továbbá a libapásztoroktól azt is, hogy a cigányok az előző nap érkeztek oda, de csak két lovak volt s ember egy sem volt velök, ellenben aznap már négy lovak volt és három cigány ember is volt velök, a kocsiba két lovat fogva, kettőt pedig a kocsihoz kötve bajtottak el, míg sátorukat egy cigányasszonynyal és néhány purdával visszahagyták.

Ismerve a cigányoknak bűncselekmény utáni örületes menekülési módját, arra utasítottam tehát előfogatosunkat, hogy a lebető leggyorsabban bajtson Madaras felé, a merre a libapásztorok a cigányok távozását megjelölték.

Hogy mily eredménnyel végződik a cigányok hajszája, azt egyelőre még csak el sem képzelhettem, annyi azonban már bizonyos volt előttem, hogy a cigányoknak a gyors ellanást az általunk elszalasztott cigányasszony javasolta, s hogy tényleg oly gyorsan eliramodtak, arra a hallottak után ítélve, határozottan volt megfelelő okuk. Nekünk azonban még nem igen volt más tenni valónk, mint hogy serényen nyomon kövessük, az eszeveszetteen menekülő karavánt.

Madaras közelébe érve megtudtuk, hogy a cigányok a közeget kikerülve, a palotai határ felé hajtottak, ily módon nekünk rövidebb uton, a községen keresztül hajtva, sikerült némi előnyt szereznünk, s midőn a palotai határba bejutottunk, az utvonalon egy kocsiemberrel találkoztunk, a kivel azon panaszt vettük, hogy alig néhány perccel előbb egy kocsis cigánynyal találkozott, a kik őt megállították s neki a majdnem vadernatuj kocsijáért 150 koronát ígértek és toldásul az ő nézve kedvező ajánlatba bele is egyezett, mire a cigányok a kocsit kicserélték, panaszos kocsijába befogtak és fizetés nélkül villámgyorsan elhajtottak. Könyörögve kért bennünket, hogy kocsiját szerezzük vissza.

A panaszos kérdésökösödésünkre elmondta azt is, hogy a cigányok hármán voltak s kocsijukba két ló volt fogva, két ló pedig a kocsis hátuljához volt kötve; ez utóbbi két lovat drága, gondozott úri lovaknak látta.

Az ekként előadott panasz után már világosan feltételezhettem, hogy a cigányok kocsijához kötött két darab ló lopott és valószínűleg a Waldemári majorból valók.

A cigányoknak ez utóbbi tettük pedig arra vall, hogy üldözéstől tartanak, már pedig kocsival való menekülés esetén nem annyira jó lóra, mint inkább a jó kocsi- csira volt szükségük, a mit elég ügyesen hamarosan meg is szereztek.

Rövid eszmecsere után, a mi kocsinkba fogtuk a panaszos pihent lovait, s a panaszos ember hajtása mellett indultunk tovább a cigányok után, míg előfogatosunkat fáradt lovaival és a cigányok volt rossz kocsijával elbocsájtottuk.

Ily módon aztán új erővel, új lévvel száguldhattunk a cigányok után, s alig egy órányi eszeveszett hajítás után, a palotai cserjések felől, föltűnt előttünk a gyors ügetésben hajtó cigányok kocsija, hátul a két lóval. Új kocsisunk, a midőn a cigányok kocsiját megpillantotta, oly kegyetlenül közé vert lovainak, hogy néhány perc múlva 3—4 száz lépésnyire beértük a cigányok kocsiját, de dacára annak, hogy mi előzőleg jól bebuzódtunk a kocsiderékba, nehogy a kakastoll árulónk és munkánk megnehezítője legyen, a cigányokban valami különös ösztön mégis sejtetett valamit, mert a midőn kocsinkat erősen közeledni észrevették, mindig gyorsabban- gyorsabban iparkodtak hajtani. Kocsisunk azonban oly elszántan és oly elkeveredetten hajtott utánuk, hogy a kocsink és a cigányok kocsija közötti távolság szemlátomást, rohamosan fogyott, s mikor a cigányok látták, hogy kocsink erősen nyomul utánuk, a legkegyetlenebb ütlegetéssel készítették lovaikat a versenyző futásra.

É látva a cigányoknak ez újabb erőlködését, mi is átmentünk a lehető leggyorsabb bajtásba és felvettük a legvadabb hajszát, a mit ember embertársa után tehet. S ebben az örületes vad hajzában végre annyira beérte kocsink a cigányok kocsiját, hogy kocsisunk már nem állta tovább, hanem hangos szitokkal követelte a cigányoktól a megállást.

Elérkezett tehát az a pillanat, hogy nekünk is kellett tenni valamit.

Járótársammal fegyvert ragadva felemelkedtünk a kocsiban, s mivel már alig 15—20 lépésre voltunk a cigányok kocsijától, erős hangon a „Törvény nevében megállásra szólítottam fel a cigányokat, s minthogy a cigányok felszólításomra nem álltak meg, rettenetes hajtásukban pedig kellek nem értük be őket, ez okból, hogy a vérontást lehetőleg elkerülhessem, utasítottam kocsisunkat, hogy bajtson ki oldalt az ut mellé, hogy onnan rézaut mérve, a cigányok kocsija elől valamelyik lovat előlhessem. Tervem azonban nem sikerült, mivel a cigányok a eselt észrevették, hogy oldalból akarunk rájuk támadást intézni, s így midőn a mi kocsink az útról letért, utána azonnal ők is letértek az útról az ellenkező oldalra, s ekként elérték azt, hogy oldalátamadást már nem intézhettünk ellenük, továbbá a kölesönös letéréssel elérték a cigányok még azt is, hogy tőlünk távolabbra jutottak.

De nini! mi történik most? A cigányok kocsija hirtelen megállt, — talán már teljesen kimerültek a lovak és kiálltak. — Lehet! de mégsem. — Vagy úgy! az már más.

Tépelődve látjuk, hogy a kocsiban ülő két cigányember a kocsiboz kötött két darab lovat eloldozni akarja, valószínűleg azért, hogy azok hátára ülve elmenekülhessenek. Az oldozás azonban nem megy könnyen, rémitő mód összehuzódott már a csomó, bicskát

ÉLELMISZEREKET

Legjártányosabban szállít :::

Készítje az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZENA-TELEK 1. SZAM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk. ☞



Gazdasági gép öszvérekkel.



Boronálás.

Zsidóország Délamerikában.

keres tebát mindegyik, hogy a kötőfékszárít elvágja. — Csak egy pillanat van még és vesztett ügyünk van.

Gyorsan hajtsen oda! ordítottam kocsisunk fülébe a pillanat alatt annyira megközelítettük a cigányokat, hogy azoknak már nem volt idejük tervüket végrehajtani, hanem újból kocsiira kapva eszeveszetten tovább iramodtak. Erre részünkről az együttes „Megállj!” kiáltás már oly vérsztíjósólán hangzott el, hogy hallatára a cigányok kocsijához kötött két darab ló, megbokrosolva, ágaskodni és toporzékolni kezdett, melylyel a cigányok előre haladását nagy mérvben megnehezítették, ezt az alkalmat látva, utasítottam kocsisunkat, hogy iparkodjon lehetőleg közel a cigányok kocsija mellett előre hajtani úgy, hogy a cigányok lovainak gyepelőjét elérve megragadhassem és a lovakat megállásra kényszeríthessem. Járőrtársamat pedig megfelelő éberségre és oljára figyelmeztettem.

A rettenetes rohamban végre sikerült a cigányok kocsija mellé annyira felhajtatnunk, hogy kocsisunk mellett előre hajolva, a cigányok lovainak gyepelőjét megragadhattam, de ugyanabban a pillanatban a lovakat hajtó cigány felemelkedett és egy általam nem látott eszközzel oly erősen fejemre ütött, hogy beleszédülve, a két koci közé lefordultam. Vad káromkodást követő puskadörrenést, lódobogásba vegyült kocsizörejt hallottam még, aztán teljesen eszméletlenül terültem el a földön.

Hogy meddig feküdtem a földön, és hogy azután még mi történt körülöttem, azt már csak a tovább szereplő egyének tudják megmondani, én csak annyit tudok, hogy a mikor feleseméltem, ágyban fekve találtam magamat és hallottam, hogy szeretett szakaszparancsnokom valakitől kérdezte: „Nos! mit szól doktor ur a betegünkhöz?” A dokornak szólított ember véleményét akként értettem, hogy nagyobb aggodalomra épen nincsen ok, de egy belső sérülés következtében a csendőrségi szolgálatra alighanem alkalmatlan lettem.

Sokáig épen nem is tartott az én felépülésem, de a csendőrségi szolgálatot valóban nem hirtam tovább és így kénytelen-kelletlen — az eseményekben már nem oly gazdag — nyugállományba jutottam.



A röpkülésről.

Umlauff kapitány, a ki a múlt napokban Bécsből Budapestre 2 óra 21 perc 49 másodperc alatt és Budapestre 2 óra 22 perc 49 másodperc alatt röpkült és a kit a király azóta kinevezett az első tábori pilótának, a „Zeit” junius 29-iki számában elmondta a röpkülése közben szerzett tapasztalatait. Ebből adunk az alábbiakban szemelvényeket.

Kicsit mindig izgatott az ember — így kezdi — a mikor nagyobb röpkülésre készül. Természetes ez; hiszen elvégre tudja az ember, hogy az élete forog koczán; nem a főlelem ez, hiszen a veszedelmet szinte kihívjuk és az pompás dolog! Azt, hogy élünk, akkor érezzük csak igazában, a mikor minden érzékünk, minden idegerőnk legnagyobb megfeszítésével érezzük az életet. Helyet foglalunk a készüléken és alig kezd borogni a motor, birtelen eltűnik az izgatottság. Csodálatos! Egyszeribe biztonságban érezzük magunkat és csaknem határtalanul bizunk a gépben. Mintha a szférák zenéjét ballanók, a mikor szabályosan működik a motor, egyre erősebben és egyre kábítóbban; mást semmit sem hallunk, egyébre semmire sem figyelünk. Lélek szól a készülékből — és örömet hiszünk neki. — Még a földön gurul az aeroplán. Aztán a magasba szökken, mintha mágneses erő ragadná föl; egy ugrással. Magunk szerkkentjük föl, támogatjuk a magassági kormányt. Az utonez nem is érzi azt a pillanatot, a mikor a szilárd földről fölröpkül. A készülék úgyszólván már gördülés közben elveszti a súlyát...

... Leirhatatlan gyönyörűség: tovalebegni a levegőben. Itt-ott, szélcsoendes útrészleteken keresztül, megengedi az aeroplán ezt a gyönyörűséget. Egyik kezem a kormányon, a másik az ölemben: sok kilométert röpkültem már be úgy, mintha fotójjban ülnek, elmerülvén a látnivalóban. Büvösen terül el alattam a föld. Száz méter magasból úgy látjuk a földet, mint a gyermekjáték építőköveit. Ha magasabba emelkedünk, egyre inkább átváltozik a föld fölszíne térképpé. A széles utakat fehér sávoknak látjuk; hébe-korba megvillannak a napfényben folyók, a folyamok; az erdők buján zöldelnek és úgy látszanak, mint a krumpliföldek; a vasuti sinek eltűnnek, hacsak közbe-közbe egy-egy parányi vonatcsaka nem kúszik a sineken. Keressük az embereket, de csak nehezen akadunk rájuk; sokkal keskenyebb, sokkal kisebb fölületet foglalnak el, semhogy nagyobb magasságból könnyen szembetűnnessenek; már az állatokat: a legelőkn a teheneket, az utcákon a lovakat könnyebb észrevenni. Budapest felé való röpkültömben tehéncsorda fölött is átsuhantam; megtalálom-e a pásztorát, gondoltam magamban és kimeresztettem a szemem; előbb a kutyát láttam meg, csak azután az embert...

... Gyönyörűség a lebegés, a nézelődés és lelkesítő a súlytalanság érzése. A tovaáramló, tiszta, friss levegő tömege különönmódon tüzei az embert. Merőlegesen a gép alatt siklik tova a föld. Mérheterlen nyugalom fogja körül a röpkült, csak a motor kattogja egyhangú, éles melódiaját: énekli a rettentetetlen akarat himnuszát; ez az ének hatalmasan, egyedül terjeng a magasban, más hang nem hallható, emberi zaj nem ér föl oda. Nem hallottam eddig odafönt sem harangszót, sem állati lármát...

... De itt vannak a szélrohamok, a melyek nyomják, taszítják, sülyeszítik a gépet és az embert. Hogy melyek a legkellemetlenebbek, a legveszedelmesebbek? — nehéz választani. Legijesztőbbek azok a szélrohamok, a melyek ejtenek, lezubintanak. Nincs másképp: esünk, zuhanunk a mélységbe föllartóztatlanul, mint a hogyan rossz álmokban sokszor átéltük, váratlanul, előkészület, figyelmeztetés nélkül; egyszerre csak zuhanunk lefelé. A motor egyre gyorsabban jár, ellenállásra nem talál a levegőben. Mondhatatlan csüggedés vebet erőt az emberen, a mikor a motor őrzönységét hallja. Ilyen pillanatokban a halált látjuk magunk előtt; a rómület-

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Fő-tér. ::

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ókzart akar vásárolni, egy kézpénz mint részletre, forduljon olyan szöghez, amely rövid 1—2 év alatt kiábrólag csak a csendőrségtől 120 elismerő levélben részeant, ezen elismerést csak azért értük el, mivel a saját kézről szabályzott óra egy hó alatti legfeljebb csak 5 percet különbözhet. Kérem sziveskedjenek mintákat kérni. A mintáknak ára 8 koronától feljebb.

től megdermedhetünk. Manőver semmiféle nem segít. A gép zuban lefelé tűz, hűsz, néha még több méterrel mélyebbre. Lukba akadt a levegőben, olyan helyre, a hol ritkább a levegő és nincs hordozó ereje és a gép zuban mindaddig, a míg ismét sűrűbb levegőre ér, vagy a míg a fölülete elegendő levegőt préselt össze maga alatt arra, hogy megint legyen támasza...

... Gondol-e a röptül a halálra, a mely leskelődik rá? Úgy hiszem: nem. Nekem magamnak sohasem volt az a tudatom, hogy csak játszom az élettemmel. A gépem teljes bizalommal tölt el. Ki gondol a halálra, akár csak az alatta levő óriási mélységre is, a mikor az óceánjáró gőzösön van? Bizik a deszkában, a mely hordja, a gépben, a mely előbbrevieszi. A mikor legutóbb Wiener-Neustadtból elröpültem Sopronba, olyanforma érzésem volt, mintha lezuhannék; csak egy másodperczig. Hirtelen, a ezélhez már közel, robbanást hallok. Mintha ágyúörgős lett volna. Rómúlten nézek körül. A hordozósík felső szövege, a melyet a levegő magáboz szívott, elrepedt és rongyokban libegott. Egy szempillantás alatt jobbra dől az egész készülék. Csaknem egyidejűleg. Bizonyos, hogy elsápadtam. Fölbukkan alattam a fekete föld. Önkéntelenül belekapok a lécozetbe, csakhogy valami szilárd tárgyba fogódzhassam. Láttam akkor a balál meredt tekintetét. De rögtön rá elkövetkezett a reakció: megragadtam megint a kormányt és menekülni próbáltam a gyilkos zuhanás elől. Hiszen a motor tovább működött, úgyezolván ezt kiáltotta felém: *Bátorság!* Nem tudom oly gyorsan leírni, mint a hogy mindez megeseett. Másodperczek századrészei alatt. Mogint urává lettem a készüléknek. De azért lekem mélydig megborzadtam. Igyekeztem mennél előbb fölklet elérni. Csak le, le! — ezt kiáltotta minden gondolatom. A földi talaj biztossága! Letagadjam az ijedelem mozzanatait? ezek a tanítómestereink! Nem fosztanak meg bátorságunktól, hanem gyarapltják tapasztalatainkat...

KÉPEINKHEZ.

Az üldözöttek Eldorádója.

(Zsidóország Dél-Amerikában.)

A zsidóság általánosan ismert foglalkozása a kereskedelem lévén, szinte hihetetlennek látszik, hogy vannak államok, melyek elegendően, a hol főfoglalkozásuk a földmivelés és állattenyésztés. Igaz, hogy ez öles ellentétben áll a népfaj szokásaival, de hát mit tehetnek azok a vagyonaiktól megfosztott szerencsétlenek, a kiket fuji és vallási különbségük miatt nemcsak hogy minden polgári jogokból kizárt, de még lakóhelyükről is kiűldözött a vallásparancsok szeretel glóriájával hivalkodó zsarnoki önkény?

Bizony megtanulták a földmivelést és a szabad ország szabad levegőjében, a termékeny prairieken agószközögek, művelt és szabad emberek közt lesznek mindazok, a kiknek pl. Oroszországban vagy Romániában a folytonos üldöztetés folytán szakadatlan kinszenvedés és türelhetetlen nyomorúság volt az egész életük.

Egy zsidó-gyarmatosító társaság: a Jewish Colonization Association fogta pirtjút az ilyen sorsüldözötteknek és Brazilián, Argentínán, az Egyesült-Államok, Kanadán és Palesztinán területén birtokot osztanak ki részükre és a gazdálkodásban pénzzel támogatják őket. Különösen nagy számban ilyen zsidó-gyarmat van Dél-Amerikában,

hol a föld még most is a legelősebb és a mellett esodásan termékeny és kövér.

Az idelöpitett zsidók a meghatározott mennyiségű földön kívül háromezer dollárt kapnak és a szakcsere művelés mellett igen jól termő zsiros föld megadja nekik a lehetőséget a tisztességes megélhetésre és a ház esztendő lejáratra adott kamattalan kölcsön törlesztésének pontos betartására. S a mint a jelen számunkban közölt képeken látható, a zsidóság, a kireől pedig általánosan feltéves volt, hogy a földmivelést sohasem tudják megtanulni, megmutatta, hogy normális viszonyok között például paraszt is tud lenni és bármily látlónosan hangzik is, ezen a zsidó gyarmaton zsidó esikés üli meg ezörin a lovat, hóber legény szántogat a rónán és izraelita kisbörös teremtettézi esára-hajszru az igüöröket.

E mellett azonban nem feledkeznek meg a tanulásról és művelődésről sem. Minden ilyen nagyobb telepen modern iskolákat létesítettek, könyvtárakat rendeztek be, szövetkezeteket és kulturegyesületeket alapítottak és az itt szerzett qualifikáció mellett nemesen kiváló iparosok, hanem közzett gazdasíttek, lausznrók és szántásíttek is körülnek ki belőlük.

HIREK.

Adományok. A létesítendő esendörsegi internátus alapja javára újakban a következő adományok folytak be: a kisturi uradalomtól a pozsonyi kerület utján 20, a mélykastélyi esendörre gyűjtés 6, büntetőtörvénykönyvekért: a szegedi kerülettől 10 és a belényesi szárnytől 4, Dénes Lajos és Horváth János zalaesényi örsheli esendör ez. örsvezeték gyűjtés 14.90. Az eddigi adományok összege 24,041 korona 80 fillér.

Földrengés által megrongált laktanya. A július 8-án hajnali két óraker hazánk közepreészét ért földrengés, mely Kacskeimótot és Nagykörömet snjtotta a legörzőkonyelben, a kacskeimóti esendör laktanyában is nagy kárt okozott. A laktanyában levő altiszti lakás falai bedőltek, a laktanya falai pedig annyira összoropodoztek, hogy a laktanya teljesen hasznavehetetlenné vált. Emboróletben vagy annak testi épségében azonban szerencsére kár nem esett.

Megtámadott járör. Buda Pál temesszlutinai lakos, vörongzó verokodó, július 2-án este 10 óraker Temesszlutinán, az ottani örsnek egy járöre által súlyos testi sérülésben tettenérotott, ki a járör láttára az elől megfutamodott, majd pedig az öt üldözöbe vott Guseila esendör ez. örsvezetövel szembe fordulva, annak szuronnyos feyveröt lefegyverezösi szándékkal megragadta. A feyver birtoklásáért folytatott dukokodás közben, a helyszinre érkező Horváth Ferenc ez. örmester, járörtársa védelmére, annak támadója ellen szuronyt használt és azzal Buda Pál bal lapoczkán szurva, életveszélyesen megsebesítette.

KÜLÖNFÉLÉK.

Udvariatlan közmondások. Egy nómot ember összezerelte a legudvariasabb népek udvariatlan közmondásait. A legudvariasabb három nép a gyűjtö szerint a francsziák, az olaszok és a spanyolok. Mégis mind a háromnak vannak közmondásai a nőről, a melyek jó mértékben vannak attól, hogy hóknak nézhetné őket az ember. Az igaz, hogy azért igazságunk se kell őket elfogadni. A finon francsziák közmondásai között ott van ez is: Egy szul-

mából való férfi többet ér, mint egy aranyból való asszony. — A férfinak csak a szava hazugság, az asszonynak a hallgatása is. — Asszonyi búségnek forgószél a fogasa. — Az anyós is kellemes teremtes volna, ha a leánya nem lenne a feleségünk. — Az olasz közmondások nem ilyen élesek, inkább figyelmeztető természetűek: Lovat, feleséget szomszédod házából vegyél. — Ablakban üldögélő asszony, országot szélén teremt szőlőfűrt. — A ki szereti a vihart, menjen tengerésznek vagy házassodjék meg. — Ha két garasod meg a feleséged elveszett, előbb a két garasodat keresd meg. — A spanyol közmondások közül ezeket válogatta ki az udvariatlanság barátja: Rengeteg sok jó asszony volt a földön: kár, hogy a múlt héten temették az utolsóit. A nő az életben csak háromszor hagyja el a háza kapuját: mikor kereszteni, mikor esküvőre, meg mikor a temetőbe viszik. Mihelyt többször kilép a kapun — már a bűnbe megy. — Tökéletes, jó felesége csak — özvegyembernek van.

A szív munkája. A nem szakember nehezen alkot magának fogalmat annak az eröművi munkának nagyságáról, a melyre a szervi élet egyszerű működésében a mozgások és taglejtések kifejtéséhez szükeég van. Akár hányszor megtörténik, hogy tapsra ragadja a közönséget a cirikusokban az ötvenkilogrammos súlyokkal dobáló hivatásos atléta erejének szemlélése, a mi pedig csakélyesség ahhoz az erő kifejtéshez képest, a melyeket az ember tesz minden mozdulatával. Példaképen figyeljük meg a szív munkáját, a mely az ereken és tüdőn át a vért közvetíti. Ennek a munkának eredményét egy amerikai tudós a következő számokban tünteti fel: A szív egy 15 centiméter magas és 10 centiméter széles szivattyú. Ez a szivattyú percenkint átlag 70 fordulatot tesz, 4200-at egy órában, 100.800-at naponként s 3,679.200-at évenként. Minden dobbanásnál 100 grammnyi vért percenkint 0.45 méter sebességgel hajt körbe úgy, hogy az egész, körülbelül 28 liternyi vérmennyiség két-három percenkint meggyát a sziv-billentőkön. Ez a munka nappal és éjjel megszokás és számbavehető késlekedés nélkül egyfolytában történik. A kicsi, látzólag oly törekeny szerv 24 óránként olyan működést végez, a mellyel egy tonnát 46 méterre, vagy 46 tonnát egy méter magasságra tudna felemelni. Olyan óriási ez a kifejtett erő, hogy az ötven évig egyfolytában végzett munkával a szív 788 millió kilogrammot tudna egy méter magasságra felemelni. E számítás szerint egy százéves ember szíve az Eiffel-toronynál 430-szorta nagyobb súlyt tudna egy méter magasra felemelni. A tudós végül arra a következtetésre jut, hogy a vérkeringés állandó működésben tartására elbasználta bő elegendő lenne egy-két gyertyafényű villamos lámpa örökös táplálására.

A népek vándorlása. A népek vándorlása, a kifelé és befelé irányuló egyaránt igen élénken foglalkoztatja a kormányokat, gazdasági társaságokat s az irodalmat is a világnak csaknem minden államában, s ezért nem fölösleges a vándorlások lélektanát legalább röviden ismertetni. A kivándorlás főbb okai: a munka hiánya, a gyors meggazdagodás reménye, s némely országban a vallási üldözés vagy az életnek ugyanez okon való megnehezítése. Az elsőnek említett két ok sok millió embernek adta kezébe a vándorbotot Európa minden államában, sőt egyes tengeren túl levő államokban is, kivált Kínában, a melynek nagyszámú kivándorlóit Oroszország ázsiai részében megteremtették a sárga veszedelmet. A felekezeti okon való kivándorlás európai

forrása Oroszország és Románia, a honnan százezer számra vándoroltak ki a zsidók. A legmélyebben járó oka a vándorlásnak, mindazonáltal nem az említett három típus, hanem az, a melyet csak az elmélyedő megfigyelés vezet észre: a természet akaratóból való vándorlás. A természet azzal, hogy az emberiség bizonyos részének lelkébe beoltja a vándorlás leküzdhetetlen ösztönét, az ember tulajdonságainak különbségét igyekszik szűkebb határok közé szorítani. A nagyon életrevaló, de nagyon anyagias amerikai némi idealizmus-hoz jut a bevándorló európai révén, a kit viszont nagyobb életrevalóságra tanít. Az angolszász faj kiváló tulajdonságainak összessége a barbár ókori népek s a művelődő németek jobb tulajdonságaiból fejlődött. Az elzászi német finomságot és eleveiséget nyert a francia keveredés útján s ugyanott a francia német komoly-ságot, alapos-ságot. A magyarországi román más, mint a Romániában lakó, mert némi higgadságot, s a kultúrához való melegebb ragaszkodást tanult a magyartól. Más fajta a német népeesség is Magyarországon, mint egyébutt, mivel örökölte a magyar faj egyes tulajdonságait, s viszont ő is befolyásolta a magyar faj karakterét bizonyos dolgokban. A természetnek ez az egyenlősítő munkája egyike a legnagyobb dolgoknak a világon, azok közé tartozik tehát, a melyek legméltóbbak a megfigyelésre és tanulmányozásra.

Szerkesztői üzenetek.

57. Kérdése érthetetlen. Fejezze ki magát világosabban, hogy tulajdonképpen mit is akar?

VII. Sz. jelenleg rangidősebb mint K., mert előbb lett ez. őrmester.

Sz. P. 6666. Előző szolgálati évei nem számítatnak be.

Mosontétény. Magánügyről van szó, szabadságot kell kérnie.

1111. 1. Miután közelebbi részleteket nem ismerünk, csak azt mondhatjuk, hogy a kapott parancsot teljesíteni kell. 2. A második rangosztályba tartozik a mindenkori hadügyminiszter. Tábornagy jelenleg nincs. Vilmos német császár ezen czimet tiszteletből bírja. Az utolsó tábornagy néhai Albrecht főherceg volt.

S. őrmester. Igen.

K. J. 1883. Forduljon kérdésével a helyben levő szakaszparancsnok úrhoz.

11. Tudomásunk szerint nem követelhet.

20. 1. Nem. 2. Igen.

Kiváncsi 12. 1. Büntett. — 2. Vétség. Mezőrendőri kihágás semmi esetre sem.

1. 200. Igen.

Szerény. Külön pályázati hirdetményt küldöttünk Önnek.

Malinás csendőr. 1. Sorsjegye nem nyert. 1. Nem tudhatjuk.

Mozótúr. Kérheti. A folyósításra nézve nem nyilatkozhatunk.

'P—22. A résztvevő tagok kölcsönös megegyezésére van bízva. Véleményünk szerint csak ott czélszerű, hol a viszonyok azt megengedik, a logénységre nézve előnyös vagy pedig a helyi viszonyok azt megkívánják.

Hgy. Jól megirt cikkéket, sajnós, nem közölhetjük. A tottes kilétét (a napilapok közlése szerint is) az ottani rendőrség derítette ki, az elfogás pedig a rokonoktól nyert információ alapján semmi rendkívüli eljárást nem igényelt.

Sorsjegye nem nyert: R. Sz., A. P. Voila., H. M. Maczonka.

Havasi csendőr. Nézze meg a Postai Szabályok Gyűjteményét III. Rész, 502. oldal, 547. fejezet d) pont, továbbá 6. pont 6a) alpontok.

HIVATALOS RÉSZ.

Őrsáthelyezés.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület belényesi szárnyának jánosdi-i őre, 1911 június 30-án Tenkegörcbedre helyeztetett át.

Különítmények felállítása.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület területén: Lubló-fürdön és Virágvölgyön, továbbá a m. kir. VII. számú csendőrkerület területén; Homorodfürdön, 1911 július 1-én egy-egy 2—2 főből álló különítmény állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi június hó 29-én Lainzban kelt legfelsőbb elhatározásával: dr. Zandegiacomo Marzer Kálmán, a budapesti I. honvédkerületi parancsnokság állományába tartozó őrnagy-hadbíró, a magyar csendőrfelügyelőség igazságügyi előadójává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Áthelyeztetettek:

1911 július 16-ával:

Bejczy Béla, VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, magyaróvári szakaszparancsnok, hasonló minőségben az V. számú csendőrkerülethez: Nagyszombatba;

szamosfalvi Panajott Sándor, V. számú csendőrkerületbeli hadnagy, nagyszombati szakaszparancsnok, hasonló minőségben a VI. számú csendőrkerülethez: Magyaróvárra;

kézdíszentléleki Volones István, III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, 2-ik segédtiszt, a segédtiszti teendők alóli felmentés mellett, szakaszparancsnoki minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Kalocsára;

Stolzenberg Vilmos, III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a budapesti 2-ik szakasz parancsnoka, 2-ik segédtiszti minőségben ugyanazon csendőrkerület törzséhez: Budapestre;

Demel Károly, III. számú csendőrkerületbeli hadnagy, egri szakaszparancsnok, ugyanazon csendőrkerületben mint a 2. szakasz parancsnoka: Budapestre;

Rutkovszki Győző, III. számú csendőrkerületbeli hadnagy, kalocsai szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Egerbe;

Donó Árpád, II. számú csendőrkerületbeli hadnagy, kevevárai szakaszparancsnok, hasonló minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Resiczabányára;

Herold Ádám, VII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, szászsebesi szakaszparancsnok, hasonló minőségben a II. számú csendőrkerülethez: Kevevárra;

Martin Imre, II. számú csendőrkerületbeli hadnagy, resiczabányai szakaszparancsnok, hasonló minőségben a VII. számú csendőrkerülethez: Csikszeredára;

bertelendi és vindornyalaki Hertelendy Ignác, III.

számu csendőrkerületbeli zászlós, ideiglenes szakaszparancsnoki minőségben a VII. számú csendőrkerülethez: Szászsebesre;

Tóth Kálmán zászlós, a III. számú csendőrkerülettől, a VI. számú csendőrkerülethez.

Várakozási illékkel szabadságoltatott:

Krisztinkovics István, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen”, 1911. évi július hó 1-től számítandó fél évre.

Választott lakhely: Kelebia-puszta (Bács-Bodrog m.).

Kineveztetettek:

1911 július 1-ével:

zászlósokká:

Fejér Kálmán, VII. és Marssó Pál, III. számú csendőrkerületbeli hadapródok; továbbá

törzsermesterré:

Szöllösi Imre őrmester, a VIII. számú csendőrkerület állományában.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Jakabos István, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, az 1910. évben Krassó-Szörény vármegyében pusztított árvízveszély alkalmával a közbiztonság és rend fenntartása, nemkülönben a vagyonmentés körül kifejtett kiválóan eredményes tevékenységeért; továbbá

Burger Márton és

Baranyi Sámuel, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli csendőrök, ugyanezen alkalommal az élet- és vagyonmentés körül fáradhatatlan buzgalommal és önfeláldozással teljesített kiválóan eredményes szolgálataikért.

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Nagy Miklós, Elekes Mihály, Patakfalvi Mihály járásörmesterek, Forika Péter cz. őrmester, Mugere János őrsvezető, Gál József cz. őrsvezető II-od altiszt, Lukács Gedeon, Lacz József csendőr cz. őrsvezetők, Balázs Antal, Pántya Demeter, Csicsó Aurél, Pap Illés, Rád György, Mánton János és Páskán Leo csendőrök, az 1908. év november havában Marosvásárhely környékén 2062 korona értékben elkövetett többrendbeli lopás teteseinek egy zigányokból álló tolvajbanda tagjai személyében való ügyes kiderítése és elfogásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Karácsony József cz. őrmester, 10 éven felüli csendőrségi szolgálata alatt úgy a közbiztonság terén, mint szárny- és pótszárnyirodai segéd munkái minőségben kifejtett szorgalma, megbízhatósága és eredményes működéseért.

Keresztes Zsigmond járásörmester, az utóbbi öt év alatt számos büntett, vétség és kihágás kiderítése valamint általában dicséretes működéseért.

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kivitel, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csakély havi részletfizetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor. alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld **DÉRY EDE** kerékpár- és varrógép nagyraktár **SZEGED.** 56



Előléptettek:

1911 július 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában;
Rákóczi Gábor őrsvezető, Hornyák Pál és Cseke István cz. őrsvezetők;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában;
Horváth Ferencz X., Pap János II. és Bögi Ignác őrsvezetők, *őrsvezető cz. őrmesterekké*; továbbá

1911 június 16-ával:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában;
Hegedüs István, Barta János, Biró Balazs és Benedek Ferencz és

1911 július 1-ével:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában;
Witáwszky K. Istóf, Piller Antal, Bedő János II., Zsiborács István és Viszhofer András cz. őrsvezetők, *őrsvezetőkké*; végül
az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 július 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában;
Jantosik Ferencz, Turcsányi János, Varga István II., Harangi Sándor, Kriseh Mihály és Kozma Dávid csendőrök. *csendőr cz. őrsvezetőkké*.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában;
Ecsédi Kálmán, Lőrincz István, Mudris Ignác és Fekete József csendőrök.

Katonai szolgálati jel:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttatott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában;
Szendrei Antal cz. őrsvezető, 1911 június 3-án;
a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában;
Witáwszky Kristóf őrsvezető, 1911 július 10-én, Nagy Ferencz II. cz. őrmester, 1911. július 21-én, Zsilavecz Miklós csendőr cz. őrsvezető, 1911 július 21-én és Kovács Ferencz III. cz. őrmester, 1911 július 29-én.

Névváltoztatás:

Kutcsaj Gábor csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1911 június 15-én 76,226/VI--a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét «Kovács»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában;
Fülöp Ferencz cz. őrmester, Vass Rozáliával, 1911 június 10-én, Désen.

Csató Máté cz. őrsvezető, Szakáll Veronikával, 1911 június 6-án, Csikszentmiklóson.

Szilágyi István cz. őrsvezető, Kiss Ilonával, 1911 június 11-én, Kolozsvárt.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában;
Moró Pál csendőr cz. őrsvezető, Ligeti Terézszel, 1911 június 17-én, Balassagyarmaton.

Nagy Lajos csendőr cz. őrsvezető, Nagy Ilonával, 1911 június 15-én, Macsán.

A valódi híres 200 éves

**Pozsonyi Seehofer
növény-balzsam**

elismert legjobb és legrégibb háziszser. Kítűnő mindama bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy eldugulás folytán állottak elő, u. m. emésztési zavarok, májbaj, bélrenyheség, kólika, agyvérzés, aranyér s hasonló bántalmak ellen. E kizárólag növényi alkotórészekből készült szer hatása kifogástalan és a testre jótékony, enyhe. Számtalan elismerő levél bizonyítja a **Pozsonyi Seehofer növény-balzsam** jóságát, melynek valóságát a kék csomagolás és az itt látható vörös-rák védjegy bizonyítja. Ugyeljunk a **«Földes»** aláírásra. Mindnütt kapható, a hol nincs raktáron, rendeljük a ::



FÖLDES LÁSZLÓ . VÖRÖSRÁK . GYÓGYTÁRÁBÓL, POZSONY, MIHÁLY-UTCZA 49.

1 üveg ára 70 fillér. Utánvéttel 6 üveg 4 K 80 fill.

Szives figyelmébe!

Ugy a csendőrség, mint a rendőrség körében évek óta közkedvelt **Itiesz**, volt
:: kiskunhalasi gyógyszerész ::

lábizzadás

elleni kenőcse egyedül csak **Szent János gyógyszer-tár, Budapest, II., Széna-tér 1. sz.** kapható 1 K 20 fillér beküldése ellenében bérmentve. — Utánvéttel 1 korona 75 fillér. — Telefon 42-12.

**VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9**

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek *dus választékban.* ...:

Belügyminiszter ur által elrendelt új mintájú erkölcsi és vagyoni bizonyítvány raktárunkon már kapható.